

Svi smo se zarazili

Da, svi smo se zarazili koronavirusom ili pak temom koronavirusa. Bez obzira na to jeste li ga preboljeli ili niste, virus SARS-CoV-2 sustavno se uvukao u javni i privatni prostor, u medijima je izazvao buru rasprava i mišljenja te je potaknuo brojne dijaloge znanstvenika iz različitih područja, obilježio diskurs društvenih mreža, probudio urotnike, teoretičare zavjera i opsjenare. Sraz znanosti, kvaziznanosti, ali i zdravog razuma prosječnog građanina svijeta doveo je u centar pozornosti znanost, njezinu moć, ali i svijest o njezinim granicama, koje, koliko god znanost bila spektakularna i fantastičnih dosegâ, uvijek treba imati na umu. Kako kaže veliki filozof, na granicama „razbija [se] njen u suštini logike skriveni optimizam. Jer, periferija kruga znanosti ima beskrajno mnogo točaka, i dok se još uopće ne da sagledati kako će se taj krug ikad moći potpuno izmjeriti, plemeniti i obdareni čovjek ipak, još prije no što stigne na polovinu svog životnog puta i neminovno, nailazi na takve granične točke periferije i otud ukočenim očima gleda u ono nerasvjetljivo” (Nietzsche, 2003.)¹.

To se događa znanstvenicima širom svijeta svaki dan, a zbog ove globalne pandemije borba je znanosti protiv bolesti u prvom planu, a javnost je iznenađena kontroverzama povezanimâ s gotovo svakim vidom znanstvenog saznanja o virusu, o simptomima bolesti, načinima zaraze, načinima liječenja, epidemiološkim mjerama, lijekovima i cjepivima. Mnogi znanstvenici, pretežno iz biomedicinskog područja, ne samo da su u uzajamnim razmjenama znanstvenih spoznaja i mišljenja često imali različite stavove i otkrića već su se i pojedini znanstvenici u kontinuitetu izjava proteklih godinu dana našli sami sa sobom u sukobu ili barem nedosljednosti vlastitih stavova, pa je na trenutke javnost s čuđenjem, a često i zaprepaštenjem gledala kako se „logika na tim granicama [znanosti – op. a.] uvija oko same sebe i najzad se ujeda za rep“ (Nietzsche, 2003.)².

Sve je neočekivano počelo negdje u dalekom svijetu i pandemija se u kratkom roku proširila poput požara. Danas u Kini, a za mjesec-dva po cijelom svijetu. I tako se pred našim očima, ekranima televizora i računala dogodila neočekivana drama svijeta, drama svakog pojedinog društva, drama našeg društva pred našim očima, a svi mi, građani naše države i građani čitavog svijeta, postali smo potencijalne ili stvarne žrtve, ali istovremeno i zainteresirani promatrači i kroničari.

Suočili smo se s novim značenjima „normalnog” u obliku gotovo srednjovjekovnih pravila fizičkih i društvenih ograničenja. Tome svjedoče i novi oblici suočavanja s izazovima izolacije, ali i otpornosti pojedinca i zajednice u novom kontekstu. Ukratko, u proteklih godinu dana sve je započelo traganjem za kontaktima zaraženih, ubrzo je

¹ Nietzsche, Friedrich (2003.) *Rodenje tragedije*. Beograd:BIGZ, 98.str.

² Nietzsche, isto.

postalo normalno brinuti se o „socijalnoj distanci od dva metra” i maskama na licu. Sve na što smo bili naviknuli u privatnom i javnom životu dolazilo je sve više u pitanje, sužavao se prostor života u kojem smo godinama živjeli, mijenjali su se običaji, pravila, javljali su se alternativni oblici pozdravljanja, komuniciranja, obavljanja posla i obrazovanja. Nažalost, ne pamtimo kada smo nekoga zagrlili ili se s nekim rukovali, a da pritom nismo pružili lakat ili šaku ili naprosto ostali na udaljenosti, bez dodira.

U vrijeme potpunog zatvaranja otkrili smo i bolje smo upoznali svoja naselja, parkove i klupe u njima, u dnevnim šetnjama zbog svježeg zraka promatrali smo arhitekturu naših naselja i veselili se zelenim prostranstvima Jaruna i Bundeka, morskih, gorskih ili ravničarskih šetnica. Postali smo otporniji na zimsku hladnoću i vjetar, pa je kava na trgovima, stojeći i u papirnatim čašama postala dar s neba jer su trгови postali mjesta na kojima smo se mogli barem nakratko naći s prijateljima i održati pokoji poslovni sastanak i dogovor. Staro, naviknuto privremeno se urušilo, a privremenost je ostala kao dominantan način života, s još uvijek neizvjesnim ishodima za budućnost.

Ekrani mobitela, računala ili televizora postali su ogledalo i prozori, balkoni, zamjena za planirana putovanja i susret s kolegama i prijateljima, a bez različitih programa za održavanje sastanaka više nije moguće zamisliti gospodarske ili svakodnevne poslovne aktivnosti. Uspostavili smo i nove obrasce komunikacije, podrške, pomaganja i pobjeđivanja, ali i suočavanja s porazima, bolešću i smrću. Na početku pandemije, u najtežim trenutcima za Italiju, građani su sa svojih balkona i prozora u večernjim satima pljeskom i pjesmom odavali priznanje i zahvalnost medicinskom osoblju, koje je danonoćno brinulo o oboljelima, a istovremeno su pokazivali da se ne predaju i da vjeruju u bolje sutra. Događalo se to poslije i u drugim gradovima Europe.

Kontroverze su postale jedina konstanta komunikacije zdravstvenih institucija zaduženih za epidemiju, rasprava između kompetentnih znanstvenika i liječnika, ne samo kod nas nego i svugdje u svijetu. Sve je pod upitnikom i svaka generalizacija do koje se dođe podložna je promjeni. Građani su prestrašeni i zbunjeni, mediji su također zbunjeni, pa zbunjuju čitatelje, na društvenim mrežama puno je informacija i dezinformacija, a nadležni često svojim izjavama i, još češće, nedosljednim postupcima samo povećavaju nesigurnost i strah, što čitavoj priči povremeno daje zastrašujuće distopijske, pa i apokaliptične elemente. Sve to, zajedno s kontinuiranim „utjerivanjem vijesti u kosti” (Ivančić, 2020.)³, kako je novinar i kolumnist Viktor Ivančić staru izreku originalno parafrazirao jednu staru izreku, građane ljulja između straha, panike, beznađa, ali i nade, između vjere u znanost i skepse prema znanosti, između vjere u stručnjake koji rukovode krizom prema sumnji o instrumentalizaciji znanosti u političke svrhe.

Već spomenuti filozof pisao je da u takvim situacijama „probija nov oblik saznanja, tragično saznanje kojem je, da bi se uopće moglo podnijeti, potrebna umjetnost kao

³ Ivančić, Viktor (2020.) Maskiranje poretka. *Novosti*, 14.4.2020.

zaštita i lijek” (Nietzsche, 2003.)⁴. Koliko će umjetnost ostaviti trag na ovom vremenu u kojem su i umjetnici svih provenijencija i njihove institucije na koljenima, vrijeme će pokazati, ali kao neka mala zaštita i lijek za održavanje svakodnevnog mentalnog zdravlja ljudi u vrijeme pandemije poslužio je globalni i lokalni humor, koji se širio od početka epidemije društvenim mrežama, aplikacijama za komunikaciju i grafitima. Sociolog Peter Berger Weberovu distinkciju između religijskih virtuozna, koje su razumjele samo elite i onih drugih, za kojima su išle mase prenosi u područje humora. Govori o virtuoza humora kroz povijest, koji i danas fasciniraju elite (u književnim djelima, kazališnim predstavama i filmovima) i o humoru svakodnevnog života, koji, tematizirajući ih na duhovit način, ljudske nevolje čini manje opasnim bar na trenutak i tako ljudima olakšava svakodnevnicu (Berger, 2014.).⁵

Zato i u ovom uvodniku u kojem govorimo o vremenu tijekom koronavirusa treba istaknuti koliko je taj humor, dijeljen mobilnim aplikacijama i na društvenim mrežama, pomagao je u borbi s neizvjesnošću i strahom u doba pandemije, koja još uvijek traje. Baš je ta kognitivna funkcija humora važna jer humor omogućava jasnu percepciju elemenata života, koje smo prije pojave krize uzimali zdravo za gotovo ili, kako Berger kaže, prema kojima smo bili nemarni (Berger, 2014.)⁶ i ima katarzično svojstvo jer u nama oživljava i pročišćava spoznaju o njihovoj vrijednosti. Usto, poznato je da smijeh iscjeljuje. Tijekom ove godine pandemije mnoštvo se takvih šala pojavilo na našim društvenim mrežama i portalima. Na primjeru pandemije pokazalo se da je globalizacija djelovala i na područje humora i utjecala i na njegovu recepciju – humor iz jednog dijela svijeta više nije nerazumljiv na drugom kraju svijeta. Svi se smiju istim šalama. To se moglo vidjeti i iz memova i videa koji su se širili društvenim mrežama iz Kine, Sjeverne i Južne Amerike, Europe i koji su se referirali na komične, često i tragikomične elemente istih nevolja, smiješnih, tužnih i apsurdnih situacija, koje su se povezano s pandemijom događale globalno. Treba spomenuti i specifične karakteristike lokalnog i/ili regionalnog humora, koji zbog zajedničkog nasljeđa ima posebnu prijemčivost za ljude s područja bivše Jugoslavije. Isti društveni problemi, iste aktualne teme sa stajališta pandemijske situacije ispričane su jednom rečenicom punom značenja, na duhovit način. Evo samo nekoliko primjera: *korupcija* („sva sreća pa nisam kupio diplomu za doktora, sad bi imao posla preko glave”), *zdravstvo* („tko je pogledao više od pet sezona *Uvoda u anatomiju* nek se sutra u 6.30 nacrta na smjeni u hitnoj”), *mentalno zdravlje* („milka čokolada s normabelima, e koji bi to hit bio ovih dana”), *zatvaranje granica* („Na mejnem preходу Vinica so danes prijeli dva Sirijca, ki sta v kombiju švercala Slovence s Krka”), *zabrana okupljanja* („Zbog zabrane okupljanja više od 5 osoba ukidaju se sljedeće bajke: *Snjeguljica i 7 patuljaka*, *Vuk i sedam kozlića*, *Alibaba i 40 hajduka*... Ostaju samo *Tri prašćića*”).

⁴ Nietzsche, isto.

⁵ Berger, Peter (2014.) *Reediming Laughter. The Comic Dimension of Human Experience*. De Gruyter.

⁶ Berger, isto.

U ovom broju posvećenom društvenim aspektima fenomena pandemije koronavirusa sačuvat ćemo za vječnost i neke od grafita koji su snimljeni na ulicama Zagreba, Ljubljane i Beograda.

*

Sociologija i prostor, kao i mnogi znanstveni časopisi u svijetu, pronašla je svoj imunološki odgovor u obliku ovog posebnog tematskog broja od 12 radova na temu pandemije COVID-a 19, nastalih u proteklih godinu dana. *Sociologija i prostor*, kao jedan od najstarijih časopisa u Hrvatskoj, mladenačkom energijom motivirao je i uspio „zaraziti” brojne znanstvenike i znanstvenice iz područja društvenih i humanističkih znanosti ne samo iz Hrvatske nego i iz naših susjednih zemalja – Slovenije i Srbije. Na natječaj je prijavljeno ukupno 18 tekstova, a zahvaljujući ekspertizi i trudu recenzenta/ica 12 najbolje ocijenjenih radova čini ovaj, i po formi i po sadržaju, poseban broj.

Na temelju jednogodišnjeg znanstveno-istraživačkog rada u okolnostima zatvaranja, (samo)izolacije, karantene i sličnih postupaka izoliranja, u ovom broju donosimo radove o širokom spektru društvenih promjena uzrokovanih pandemijom i mjerama suzbijanja širenja bolesti. Iako se danas istražuje trenutni kontekst obilježen ozbiljnim društvenim, kulturnim, političkim i inim posljedicama, jasno je da opisani procesi nisu nastali u proteklih godinu dana. Dapače, suočeni smo sa spoznajom da su novonastale okolnosti posljedice dugotrajnih društvenih, ekonomskih i političkih praksi. Stoga je za očekivati da će procesi i fenomeni kojima svjedočimo danas kao relevantnim indikatorima društvene i kulturne transformacije biti predmet istraživanja još desetljećima. U radovima koje donosimo nisu samo bile korištene mrežnim, digitalnim i inovativnim tzv. hibridnim metodama istraživanja, već se autobiografskim pristupom pokušalo prebroditi i pobijediti osobnu i profesionalnu izoliranost. U tom kontekstu, nekad teško zamisliva *zoom komunikacija* omogućila nam je blisku interakciju, kreativna kvantitativna, ali i kvalitativna istraživanja te inovativna promišljanja i kreativne teoretske uvide.

Saša Božić u svojem radu *Lanci interakcijskih rituala i održivost zatvaranja, karantena, socijalnog distanciranja i izolacije za vrijeme pandemije COVID-a 19* govori o društvenim posljedicama karantena i mjera izolacije. Bavi se prekidima lanaca interakcijskih rituala i posljedičnim problemima u stvaranju emocionalne energije i njihovim utjecajem na ukupnu solidarnost. Također, Božić piše o održivosti ekonomskih klasa kao mreža monetarne razmjene, posljedicama zatvaranja tržišta interakcijskih rituala, poremećaju strukture interakcijskih rituala i gubitku emocionalne energije te o rastu nasilja u izoliranim kućanstvima.

Pavle Milenković i Alpar Lošonc u radu *Autofagija kapitalizma – pandemijska kriza između prirode i društva* govore kako je postojeća pandemija tek jedna sekvenca u mul-

tiplikaciji različitih kriza. Također ističu da je društveni sustav kapitalizma podložan krizi, odnosno da je kriza sastavni dio društvenog ekvilibrijuma i društvene dinamike stavljen u kontekst biopolitike i biomoci, kao i autofagijski intonirane prirodne i demografske selekcije. Kriza COVID-a 19 tako za Milenkovića i Lošonca nameće preispitivanje mehanizama samoregulacije kapitalizma s pomoću koncepta upravljanja krizom i rizicima te diskursom ugroženosti i kontrole nad prirodom koja se otela kontroli.

Vladimir Ajzenhamer i **Vanja Rokvić** uviđaju promjenu postojeće sigurnosne paradigme i nude prijedlog revizije teorije sekuritizacije u skladu s aktualnim sigurnosnim trendovima proizašlima iz novih praksi političkog i sigurnosnog komuniciranja, dominantno oslonjenima na internet i digitalno umrežavanje. Autori rada *Kada publika postane sekuritizujući akter: promena bezbednosne paradigme u vreme pandemije COVID-a 19* polaze od teze da je širenje interneta, mrežnih medija i društvenih mreža dovela do pojave nove vrste sekuritizacije, čiji stožer više ne čine država i njoj bliske elite, već su njezini nositelji digitalno umreženi građani. Takvu sekuritizaciju, koja se odvija horizontalno u svijetu digitalnih društvenih mreža, a koja je u mnogome uvjetovana fenomenom mrežne viralnosti, autori određuju kao sekuritizaciju koja kreće „odozdo” i daju joj naziv sekuritizacija BTL-a (engl. *below the line*).

Marta Zorko i **Josip Lučev** u radu *Geographical Patterns and Geo-Economic Reasoning of the Pandemic Consequences: Old Geopolitical Games in the Post-COVID Global Order* donose dvodimenzionalnu analizu posljedica pandemije COVID-a 19 na globalni svjetski poredak nakon 2020. Prva dimenzija analize usmjerena je na geopolitičke parametre, dok se druga bazira na geoekonomskim posljedicama pandemijske krize. Autori utvrđuju tri tipa geopolitičkih *igara* u međunarodnoj zajednici: igra zabrane kretanja i etiketiranja, igra utrke oko cjepiva i igra sekuritizacije. U radu Zorko i Lučev istražuju potencijalne posljedice na gospodarstvo određenih zemalja, ali i postulate međunarodne političke ekonomije s obzirom na suvremene geografske, političke i ekonomske uzorke ponašanja tijekom pandemije.

Zatim slijede tri izvorna znanstvena rada koji su nastali u sklopu projekta *Otpornost hrvatskog društva uslijed COVID-19 pandemije*, koji financira Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ-CORONA-IP-CORONA-04-2044; voditelj Branko Ančić), a provodi se na Institutu za društvena istraživanja u Zagrebu. Na projektu se kvantitativnom i kvalitativnom metodologijom istražuje indikatore kojima se jačaju kapaciteti pojedinaca, skupina, zajednica i organizacija te društva općenito u njihovim pozitivnim reakcijama i odgovorima na prijetnje i negativne učinke katastrofa poput pandemije COVID-a 19. Ishodi i rezultati projekta namijenjeni su, osim međunarodnoj i domaćoj znanstvenoj publici, donositeljima politika i organizacijama civilnog društva, posebice u pogledu specifičnih mjera koje osnažuju pojedinca i ugrožene društvene skupine te doprinose jačanju otpornosti hrvatskog društva jačanjem društvenog kapitala, kriznu komunikaciju te artikuliranje širih okolišnih i ekonomskih izazova.

Dragan Bagić i Adrijana Šuljok u radu *Stavi masku i odmakni se – istraživanje determinanti protektivnog ponašanja od bolesti COVID-a 19 u Hrvatskoj* analiziraju različite determinante protektivnog ponašanja, posebice povjerenja u institucije i percepciju rizika od COVID-a 19 u grupama ispitanika različitih sociodemografskih obilježja. Iz rezultata proizlazi da je protektivno ponašanje građana povezano s osobnim obilježjima ispitanika, percepcijom opasnosti na osobnoj i općoj razini, neposrednim iskustvom sa zarazom te povjerenjem u institucije i sustave koji upravljaju krizom. Također, autori prikazuju i interpretiraju rezultate istraživanja prema kojima većina ispitanika u projektu SOCRES izražava najveće povjerenje u znanost i znanstvenike, a najmanje u medije.

Teo Matković i Matko Lucić u radu *Svi u istom čamcu? Razlike u iskustvu zaposlenosti i rizicima tijekom prvog vala pandemije COVID-a 19 u Hrvatskoj* govore kako je pad prihoda kućanstva i plaće najviše pogodio samozaposlene radnike, dok je za zaposlene u obrazovanju i zdravstvu, tj. u djelatnostima koje su snosile značajan teret krize i izolacije otežano usklađivanje radnih i obiteljskih obveza. Matković i Lucić zaključuju kako je široka primjena potpora fiksnog iznosa približnog minimalnoj plaći olakšala suočavanje s problemima značajnom broju radnika, ali nažalost nije uspjela nadomjestiti financijske gubitke uzrokovane pandemijom. Nadalje, nalazi istraživanja o utjecaju pandemije na ravnotežu poslovnog i privatnog života upućuju na nužnost i potrebu učinkovitog organiziranja usluga obrazovanja i zdravstvene skrbi.

Branko Ančić i Dražen Cepić u radu *Tko su antimaskeri u Hrvatskoj? Prilog istraživanju antimaskerske reakcije tijekom pandemije bolesti COVID-a 19 u Hrvatskoj* pod pojmom *antimaskerstva* promatraju društveni fenomen koji ne govori samo o činjenici nenošenja ili nestavljanja maski kao činu kršenja epidemiološke mjere već i o reakciji ljudi tijekom pandemije. Ona obuhvaća percepciju koja umanjuje opasnost od virusa SARS-CoV-2 ili čak negira njegovo postojanje. Ančić i Cepić ukazuju na dvije ključne sastavnice za razumijevanje antimaskerske društvene reakcije, a to su: a) egzistencijalni uvjeti i promjena tih uvjeta uslijed pandemije te b) povjerenje u značajne društvene aktere i institucije koji upravljaju krizom izazvanom bolešću COVID-a 19 kao ključnim čimbenikom u razumijevanju pojedinačnih i društvenih reakcija.

Jaka Primorac provela je istraživanje o pogođenosti kulturnog sektora pandemijom u Hrvatskoj i susjednim zemljama u regiji. U radu *Izgubljeni prihodi i pronađena solidarnost: utjecaj prvog vala pandemije bolesti COVID-a 19 na kulturni sektor u jugoistočnoj Europi* autorica prikazuje kako je u navedenom razdoblju u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Sjevernoj Makedoniji i Sloveniji uslijed nemogućnosti rada zabilježen značajan pad prihoda i ukupnih primanja kulturnih radnika i radnica te nastavljen trend nužnosti dodatnih poslova i samoeksploatacijskih praksi. Iz podataka proizlazi da je prvi val pandemije bolesti COVID-a 19 u kulturnom sektoru u jugoistočnoj Europi uzrokovao brojne negativne posljedice, dok su rane *policy* mjere u većini zemalja bile ograničenog utjecaja i opsega.

Dan Podjed u radu pod nazivom *Renewal of Ethnography in the Time of the COVID-19 Crisis* prikazuje etnografiju kao neiscrpan znanstveno-umjetničko-konceptualni istraživački i (samo)analitički pristup tijekom (samo)izolacije. U članku su predstavljena nova teoretska promišljanja u okviru antropologije između četiriju zidova (engl. *indoor anthropology*), ali i donosi primjere takvih daljinskih i tehnološki omogućenih etnografskih istraživanja. Ilustrira teorijske postavke prikazujući rezultate različitih istraživačkih projekata u kojima je upotrijebljena daljinska etnografija te ih dopunjuje razmišljanjima o vlastitom životu i radu tijekom izolacije. Tako Dan iz stana preko puta školskog nogometnog igrališta u Ljubljani, koji dijeli s mačkom (migrant iz Bosne), trojicom sinova i ženom (isto antropologinjom), vodi terenski dnevnik pisan kao mrežni blog i izlaže jedinstvenu komunikaciju znanstvenika metodom *sudjelovanja sa saučesćem* (op. a.) tijekom pandemije upotrebom digitalne tehnologije.

Marija Brajdić Vuković i **Karin Doolan** u radu *Očaj i sreća u doba nesreće: raznolikost ženskih doživljaja karantene za vrijeme Covid-19 pandemije* istražuju osjećaje, misli i prakse žena tijekom karantene u prvom valu pandemije u travnju 2020. u Hrvatskoj, prikazujući pojmove pandemijskih društvenih praksi, kapitala i ekonomije brige. Autorice u radu analiziraju odgovore sudionica prikazujući koliko responzivne pandemijske prakse proživljavaju svakodnevnicu žena u karanteni. Također, naglašavaju da su životi žena u karanteni rutinizirani, emotivno kompleksni, kao i da su žene s malom djecom premorene i preopterećene. S druge strane, neke su od njih u prekarnim pozicijama i zabrinute su za moguću nepovoljnu promjenu svojeg ekonomskog statusa. Brajdić Vuković i Doolan zaključuju kako učinci pandemije u ovom mrežnom istraživanju uključuju neizbježnu ekonomsku krizu, ali i produbljivanje rodni nejednakosti, ograničenja ljudskih sloboda i otuđenost među ljudima.

Franka Zlatić, doktorandica sa Sveučilišta u Nottinghamu, donosi dio svojeg doktorskog rada na temu individualne migracije u Ujedinjeno Kraljevstvo pod naslovom *Liminalni identiteti i transnacionalni prostori u doba pandemije bolesti COVID-a 19*, dok **Željko Heimer** iz Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva u radu *Epidemijska veksilologija – uporaba zastava u kontroli i prevenciji širenja zaraznih bolesti* prikazuje kratak povijesni pregled zastava kojima se koristilo za upozorenje, kontroliranje, odnosno kao oblik borbe protiv epidemija. Zastave su iz autorove perspektive simboli zdravstvene opasnosti i karantene, ali i poruke ljudima i zajednicama prije ulaska u digitalno doba. Posebna pozornost posvećena je uporabi nacionalnih zastava kao simbola solidarnosti s pogođenim zemljama te razvoj novih zastava koje simboliziraju solidarnost sa zdravstvenim djelatnicima i drugima koji se bore protiv korone.

U tom kontekstu simbola i poruka u analognom i digitalnom prostoru na stranicama ovog broja donosimo *koronagrafite* iz Zagreba, Beograda, Ljubljane, Nerežišća na otoku Braču (tzv. hrvatskog Wuhana). Njima su, kao povijesnim zastavama, obilježene i označene gradske fasade, stubišta i ulice te ovo *koronastanje* preneseno na humoristi-

čan i kritički način kao oblik suočavanja sa strahom i neizvjesnošću. Neki su grafiti već nestali, a neki će tek osvanuti kao podsjetnik da ovo „novo normalno” još nije gotovo koliko god da nam bilo *#dostakorone*. Zato, na kraju, hvala svima koji su, sami sa sobom i zajedno s nama, radili u ovo vrijeme, koje po našem mišljenju duhovito i tužno ilustrira ljubljanski grafit nastao tijekom potpunog zatvaranja.

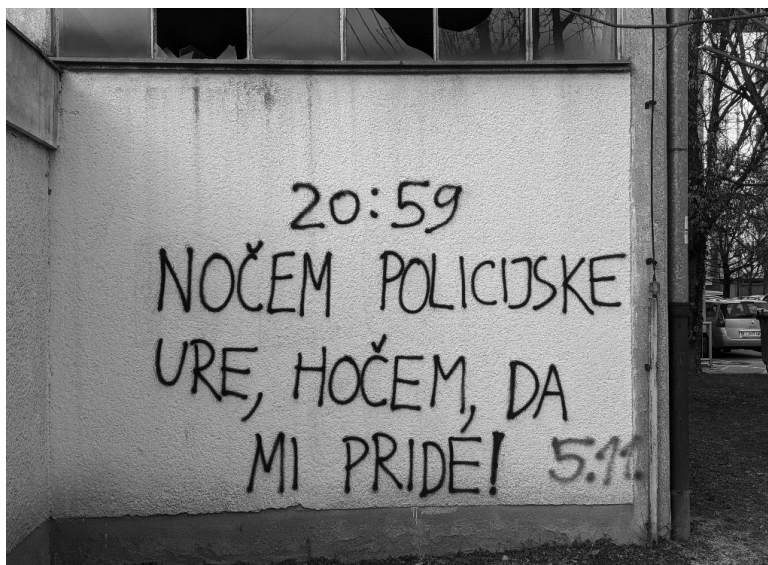
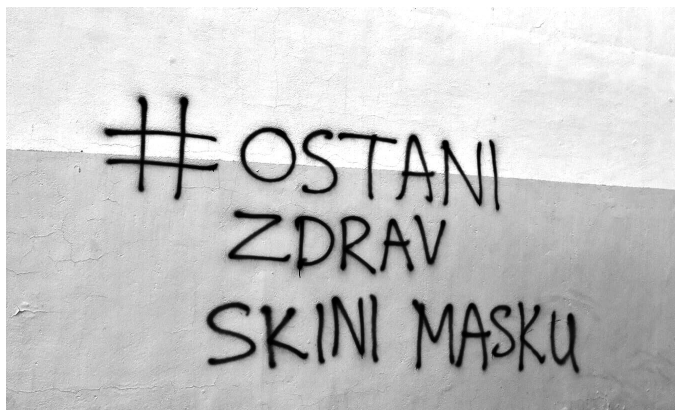

Foto: Dan Podjed, ožujak 2021., Ljubljana

Ankica Marinović
Lana Peternel

NAMA na Kvatriću, Zagreb, 2021.
Izvor: rtl.hr /Autor: Sanjin Strukic/PIXSELL

Nerežišća postala Wuhan, svibanj 2020.
Izvor: Pixsell / Autor: Milan Sabić

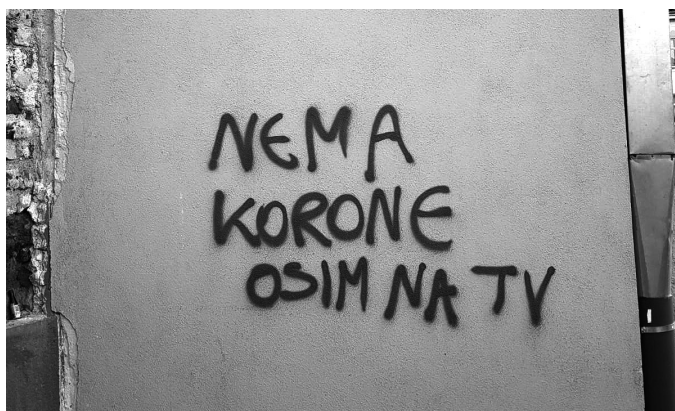

Foto: Helena Popović, ožujak 2021.